

Kainuun sote

Opiskelijaohjauksen laatusuosituksset

2021

Johdanto.....	3
1. Laatusuositusten tavoitteet.....	4
2. Laatusuositusten rakenne.....	4
2.1. Opiskelijan ohjausprosessiin osallistuvat toimijat.....	5
3. Kainuun soten harjoittelun laatusuositukset.....	6
3.1. Toimijoiden tehtävät ennen harjoittelua.....	6
3.2. Toimijoiden tehtävät harjoittelun aikana	8
3.3. Toimijoiden tehtävät harjoittelun jälkeen.....	10
4. Laatusuositusten kehittäminen.....	11
<i>Linkit.....</i>	<i>12</i>
<i>Lait ja asetukset.....</i>	<i>12</i>
<i>Lähteet.....</i>	<i>12</i>

Johdanto

Opiskeliajahjauksen laatusuositus on työelämän ja oppilaitosten yhteistyössä laatima asiakirja, jonka tarkoituksena on tuoda työvälaineitä opiskeliajahjaukseen ja yhtenäistää opiskelijoiden ohjauk käytänteitä Kainuun sot en alueella ja siten parantaa ohjauksen laatua, opiskelijan oppimista ja osaamisen kehittymistä opiskelijoiden työelämässä oppimisen tai harjoittelun aikana. Opiskeliajahjauksen laatusuosituksilla halutaan yhteistyössä oppilaitosten kanssa varmistaa osaavien ammattilaisten kouluttaminen ja saatavuus Kainuun sot en eri tehtäviin.

Kainuun sotessa jokaisen henkilökuntaan kuuluvan tehtäväkuvaan sisältyy opetusvelvollisuus. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa merkittävä osa ammatillisuuden, osaamisen ja työelämätaitojen kehittymisestä tapahtuu joko työelämässä oppimisena (toisen asteen koulutus) tai ammattitaitoa edistävänä harjoitteluna (ammattikorkeakoulutus). Työelämässä oppimisen tai ammattitaitoa edistävän harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ammattiopintojen kannalta keskeisiin työtehtäviin, sekä tietojen ja taitojen, alaan liittyvien arvojen ja eettisten periaatteiden soveltamiseen työelämässä. Työelämässä oppiminen tai harjoittelu on aina tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Sen tavoitteena on, että opiskelija oppii työpaikalla osan tutkintoonsa kuuluvasta ammattitaidosta sekä saa yleisiä valmiuksia työelämää ja elinikäistä oppimista varten.

Kainuun sot en työpaikoilla opiskeliajahjaukseen sovelletaan oppilaitosten ja Kainuun sot en yhdessä sopimaa Vastuuta ottamalla opit (VOO)- ohjausmallia, jossa opiskelija saa ja ottaa vastuuta työtehtävistä perinteistä ohjausmallia enemmän. Ohjausmallin mukaan työelämäohjaaja antaa opiskelijalle mahdollisuuden itsenäiseen ongelmanratkaisuun kuitenkin niin, että hän tarvittaessa ohjaa opiskelijaa ja samalla huolehtii asiakasturvallisuuden toteutumisesta.

Näissä laatusuosituksissa käytetään käsitettä harjoittelu kuvaamaan sekä ammattitaitoa edistävän harjoittelun (ammattikorkeakoulu) että työelämässä oppimisen (toisen asteen koulutus) käsitteitä.

1. Laatusuosituksen tavoitteet

- toimia ohjeena opiskelijaohjauksen suunnittelussa, toteutuksessa ja kehittämisessä
- yhtenäistää opiskelijoiden ohjauskäytänteitä Kainuun sotessa
- turvata työpaikalla annettavan ohjauksen laatua
- edistää opiskelijan oppimista ja osaamisen kehittymistä harjoittelun aikana
- edistää harjoitteluihin liittyvän sujuvan yhteistyön toteuttamisen oppilaitosten kanssa
- tuoda esille opiskelijan ohjausprosessiin osallistuvien toimijoiden roolit, vastuut ja tehtävät

2. Laatusuosituksen rakenne

Laatusuositukset on jaoteltu opiskelijaohjausprosessin mukaisesti kolmeen eri vaiheeseen; ennen harjoittelua, harjoittelun aikana ja harjoittelun jälkeen. Kussakin harjoittelun vaiheessa kuvataan opiskelijan, opettajan, esimiehen, opiskelijavastaavan ja organisaation johdon tehtäviä ja vastuita. Opiskelijan ohjausprosessin vaiheet esitetään kuvassa 1.

Kuva 1: Opiskelijan ohjausprosessin vaiheet

2.1. Opiskelijan ohjausprosessiin osallistuvat toimijat

Opiskelija

ohjausprosessin aloittava ja siinä etenevä ammattiopiston tai ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelija

Organisaation johto

terveystieteellistä opetus- ja tutkimustoimintaa johtava ja kehittävä Kainuun soten hallintoylihoitaja ja hallintoyli lääkäri, tai vastaava (hallintosääntö)

Opettaja

Sosiaali- ja /tai terveysalan harjoittelun opettaja, joka ohjaa opiskelijan oppimista prosessin mukaisesti

Opiskelijavastaava

opiskelijaohjausprosessiin osallistuva työntekijä, joka koordinoi opiskelijan oppimista työyksikössä ja/tai hoito- ja palveluketjuissa

Esimies

oppimisympäristön vastuuhenkilö, joka organisoii ja resursoi opiskelijaohjauksen toteuttamista

Opiskelijaohjaaja

opiskelijan ohjaukseen osallistuva työntekijä

3. Kainuun soten ohjatun harjoittelun laatusuosituksukset

3.1. Toimijoiden tehtävät ennen harjoittelua

Opiskelija

- varaa harjoittelupaikan oppilaitoksen käytännön mukaisesti
- on yhteydessä harjoitteluyksikköön ja sopii tutustumiskäynnin
- perehtyy tulevaan harjoitteluyksikköön; tutustuu soten verkkosivuilla olevaan yksikön esittelysivuun ja perehdytysmateriaaliin sekä Jobiilin tervetuloa kirjeeseen
- on opiskellut perustiedot ja -taidot tarvittavasta osaamisalueesta sekä suorittanut harjoittelun edellyttämät opinnot
- huolehtii harjoittelun vaatimista ennakkoedellytyksistä (esim. rokotukset, rikostaustaote, lääkelaskut, tietosuojasiat, vaadittava kielitaito)

Organisaation johto:

- laatii organisaatioiden väliset harjoittelusopimukset keskitetysti
- ohjeistaa ja ylläpitää sopimusten laatimista; sisäinen intranet
- kehittää ja tekee yhteistyötä paikallisten oppilaitosten kanssa opiskelijoiden harjoittelujen mahdollistamiseksi
- tiedottaa erilaisten työyksiköiden oppimismahdollisuuksista
- huolehtii ajankohtaisesta opiskelijaohjaukseen liittyvistä materiaaleista Kainuun soten sisäisillä ja ulkoisilla verkkosivuilla
- laatii ja päivittää yhdessä oppilaitosten kanssa yhteistyöstrategian ja siihen liittyvän toimintasuunnitelman (yhteistyösopimus Kainuun ammattiopiston, Kajaanin ammattikorkeakoulun, Oulun yliopiston aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelun ja Kainuun soten välillä)
- seuraa opiskelijoiden määrää suhteessa työyksiköiden toimintaan
- seuraa ohjaajakoulutusten määrää
- järjestää oppilaitoksen ja työelämän yhteistyöpäivien kaksi kertaa vuodessa yhteistyössä paikallisten oppilaitosten kanssa
- tiedottaa yksiköitä opiskelijaohjauksen koulutuksista
- määrittelee opiskelijaohjaukseen osallistuvien toimijoiden ohjausosaamisen vähimmäistavoitteet
- ylläpitää Kainuun soten verkkosivuilla olevaa opinnäytetyön aihepankkia

Opettaja:

- varmistaa opiskelijalta, että hän on huolehtinut harjoittelun vaatimat ennakkoedellytykset
- varmistaa, että opiskelijalla on valmiudet työelämässä oppimiseen
- varmistaa, että opiskelijalla on tarkoituksenmukainen harjoittelun oppimisympäristö
- vahvistaa opiskelijan harjoittelupaikan
- ohjaa opiskelijaa valmistautumaan harjoitteluun ja sen toteutumisen käytänteisiin
- ohjaa opiskelijaa perehtymään harjoittelun osaamistavoitteisiin, oppimisen reflektointiin ja arviointikriteereihin ja -käytänteisiin

- huolehtii, että harjoitteluun, opiskelijaan ja hänen ohjaamiseensa liittyvät tarvittavat tiedot ja dokumentit ovat opiskelijan, ohjaajan/yhdys henkilön saatavilla (esim. harjoittelun tavoitteet ja arviointikriteerit, opiskelijan opintojen vaihe, oikeudet, velvollisuudet ja vastuut osaamistavoitteiden saavuttamisessa, ohjaavan opettajan yhteystiedot)
- sopii harjoittelun aikaisista ohjauskäytänteistä opiskelijan ja harjoittelun oppimisympäristön opiskelijavastaavan kanssa

Opiskelijavastaava:

- Koordinoi harjoittelua työyksikössä sovittujen käytäntöjen mukaan
- laatii pohjat Jobiili-järjestelmään
- tutustuu opiskelijan Cv:n
- huolehtii opiskelijalle ohjaajan ja varaohjaajan
- tiedottaa opiskelijatyöhön liittyvistä asioista työyksiköissä
- tuo esille erilaisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä työyksikköön sekä oppilaitoksille
- luo opiskelijamyönteistä ilmapiiriä
- vastaa opiskelijaohjauksen laadusta yhdessä esimiehen ja työyhteisön kanssa
- arvioi opiskelijamääriä yhdessä esimiehen kanssa
- arvioi opiskelijoiden esteellisyys yhdessä esimiehen kanssa
- tiedottaa yksikön henkilöstölle tulevista opiskelijoista: CV: n/Jobiilin opiskelijaesittelyjen jakaminen ohjaajille
- hakee opiskelijoille käyttöoikeudet asiakas- potilastietojärjestelmiin sekä yksikkökohtaiset kulkuluvat
- toimii yhteyshenkilönä oppilaitosten ja työelämän välillä

Esimies:

- luo ja ylläpitää työyksikköön opiskelijaohjaukselle myönteistä ilmapiiriä
- huomioi opiskelijavastaavan, opiskelijaohjaajan tehtävät ja varaa siihen aikaa
- huolehtii yhdessä opiskelijavastaavan kanssa siitä, että jokainen opiskelija saa henkilökohtaisen ohjaajan/-t
- kartoittaa kehityskeskusteluissa ja osaamiskartoituksissa opiskelijoiden ohjaukseen osallistuvien ohjaustiedot ja – taidot
- mahdollistaa opiskelijaohjaukseen osallistuvien ohjaajakoulutukseen osallistumisen ja huolehtii koulutusten kirjaamisesta HRM -koulutustietojärjestelmään
- kehittää opiskelija- ja yhteistyötä soten sisällä
- vastaa opiskelijaohjauksen laadusta yhdessä opiskelijavastaavan ja työyhteisön kanssa
- suunnittelee ohjatun harjoittelun toteutuksen palkallisessa työsuhteessa tai oppisopimuksen toteutuksen; ohje opiskelijoiden palkkauksesta
- selvittää, varmentaa ja dokumentoi (nimikesuojattu/laillistettu) opiskelijan toimiessa sijaisena tämän osaamisen, valtuudet ja vastuut;
  - o Opiskelija laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön sijaisena
  - o Opiskelija nimikesuojatun terveydenhuollon ammattihenkilön sijaisena

Opiskelijaohjaaja:

- saa tiedon opiskelijasta
- tutustuu opiskelijan CV:n
- huolehtii oman ammattitaitonsa ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä opiskelijaohjaustaidoistaan
- on sitoutunut ohjausvelvollisuuteensa ja on vastuussa opiskelijan ohjauksesta yhdessä ohjaavan opettajan kanssa
- perehtyy opiskelijan ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin

3.2. Toimijoiden tehtävät ohjatun harjoittelun aikana

Opiskelija:

- on kiinnostunut opiskelemastaan ammatista ja haluaa kehittyä ammatillisesti harjoitteluna jakson antamien mahdollisuuksien mukaan
- laatii henkilökohtaiset tavoitteet
- toimii suunnitelmallisesti harjoittelun osaamistavoitteiden mukaisesti hyödyntäen aktiivisesti harjoittelun oppimisympäristön mahdollisuudet
- perehtyy itsenäisesti harjoitteluyksikön lääkehoitosuunnitelmaan ja omavalvontasuunnitelmiin
- tekee työvuorosuunnitelman yhdessä opiskelijaohjaajan kanssa
- arvioi osaamistaan oppilaitosten arviokäytännön mukaisesti opettajan ja opiskelijaohjaajan kanssa
- antaa palautetta ohjaajalleen ja muulle työyhteisölle
- täyttää QPro opiskelijapalautte kyselyn viimeisen harjoitteluviikon aikana
- käyttäytyy ammatillisesti ja noudattaa harjoittelua koskevaa eettistä ohjeistusta ja lainsäädäntöä (mm. salassapito- ja vaitiolovelvollisuus, tietosuoja, työaikojen noudattaminen, työturvallisuus, potilasturvallisuus)

Organisaation johto:

- varmistaa, että työyksiköissä toimitaan organisaation strategian ja arvojen mukaisesti ja ne ovat myös opiskelijoiden tiedossa
- varmistaa, että toiminnassa korostuvat asiakaslähtöisyys ja potilas/asiakasturvallisuus
- varmistaa, että toiminta on näyttöön perustuvaa ja perusteltua

Opettaja:

- vastaa harjoittelun kokonaisuudesta
- ohjaa ja huolehtii lähtötason kuvauksen, osaamistavoitteet sekä hyväksyy ne
- sopii yhdessä ohjaajan ja opiskelijan kanssa opiskelijan harjoittelun tavoitteista ja ohjaukseen käytännöistä
- on helposti tavoitettavissa ja hänen yhteystietonsa ovat saatavilla
- pitää säännöllisesti yhteyttä opiskelijaan, opiskelijaohjaajaan sekä tarvittaessa yksikön opiskelijavastavaan
- hyödyntää yhteydenpidossa monipuolisia viestintäkanavia
- tukee opiskelijaa saavuttamaan harjoittelujakson osaamistavoitteet
- on opiskelijan ja ohjaajan tukena harjoittelun aikana
- antaa opiskelijalle ammatillista kasvua ja kehitystä tukevaa palautetta
- arvioi yhdessä ohjaajan ja opiskelijan kanssa opiskelijan harjoittelun toteutumista osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien pohjalta
- osallistuu opiskelijan arviointikeskusteluihin mahdollisuuksiensa mukaan
- antaa tukea haasteellisissa ohjaustilanteissa ja tekee päätöksen harjoittelujakson hylkäämisestä yhteistyössä harjoittelun ohjaajan kanssa

Opiskelijavastaava:

- vastaanottaa ja antaa alkuperähdytyksen opiskelijoille; perehdyttäminen työyhteisöön ja työelämän pelisääntöihin
- toimii yhdyshenkilönä opettajiin, ohjaajiin ja esimieheen päin (myös ongelmatilanteissa), on yhteyshenkilö koulun ja työelämän välillä

- on aktiivinen erilaisten harjoittelu- ja oppimisympäristöjen kokeilussa ja kehittämisessä
- tiedottaa opiskelijatyöhön liittyvistä asioista

Esimies:

- huomioi opiskelijaohjauksen päivittäisessä työn suunnittelussa siten, että ohjaajalla on mahdollisuus varata aikaa ohjaustehtävään ja palautekeskusteluihin opiskelijan kanssa
- perehdyttää tarpeen mukaan omalta osaltaan opiskelijoita
- antaa omalta osaltaan palautetta opiskelijalle

Opiskelijaohjaaja:

- on sitoutunut ohjausvelvollisuuteensa
- on vastuussa opiskelijan ohjauksesta yhdessä ohjaavan opettajan kanssa
- toimii positiivisena ammatin roolimallina opiskelijalle luoden turvallisen oppimisilmapiirin
- keskustelee harjoittelun opiskelijan kanssa hänen lähtötasostaan ja tavoitteistaan
- ohjaa opiskelijaa laatimaan kirjalliset oppimisen tavoitteet
- ohjaa tavoitteiden saavuttamisessa osoittamalla ammattitaitoa kehittäviä oppimistilanteita
- perehdyttää yksikön toimintaan ja ohjaa arjessa
- ohjaa opiskelijaa teorian ja käytännön tietojen yhteensovittamiseen sekä näyttöön perustuvan toiminnan toteuttamisessa
- käyttää monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia ohjausmenetelmiä ohjatessaan opiskelijaa
- on aktiivinen erilaisten harjoittelu- ja oppimisympäristöjen kokeilussa ja kehittämisessä
- antaa koko harjoittelun ajan suullista ja kirjallista palautetta opiskelijalle ja on tarvittaessa yhteydessä ohjaavaan opettajaan sekä pyytää opiskelijalta palautetta omasta toiminnastaan

- osallistuu opiskelijan väliarviointiin
- puuttuu opiskelijan toiminnassa ilmeneviin epäkohtiin
- arvioi kriittisesti toimintaansa ohjaajana ja ammattihenkilönä

3.3. Toimijoiden tehtävät ohjatun harjoittelun jälkeen

Opiskelija

- palauttaa harjoittelussa käyttämänsä avaimet, kulkukortit ym. välineet ohjeiden mukaisesti
- noudattaa asiakkaisiin/potilaisiin ja harjoitteluympäristöön liittyvää vaiti-olovelvollisuutta harjoittelun jälkeenkin
- toimittaa harjoittelupaikan ohjaajalle harjoittelun työvuorolistan

Organisaation johto:

- kerää ja jakaa opiskelijapalautteet (Qpro ja Posipro) keskitetysti
- kehittää organisaation opiskelijoiden harjoitteluun liittyvää toimintaa palautteiden pohjalta

Opettaja:

- kirjaa opiskelijan opintosuorituksen opintorekisteriin
- arvioi harjoittelun oppimisympäristön sopivuutta suhteessa opiskelijan opintojen osaamistavoitteisiin ja tiedottaa poikkeamista/muutoksista oppilaitoksen ja harjoitteluorganisaation vastuuhenkilölle
- hyödyntää omassa työssään opiskelijoiden palautteen harjoittelun ohjauksen kehittämisessä
- osallistuu aktiivisesti erilaisten harjoittelun oppimisympäristöjen kehittämistyöhön, kokeiluun ja käyttöön ottoon

Opiskelijavastaava:

- päivittää Kaiman työryhmätilaan toteutuneet harjoittelutiedot
- huolehtii opiskelijan työvuorototeuman (amk-opiskelija) laskutukseen yksikön toimintatavan mukaisesti opiskelijaohjauspalkkioiden maksua varten

Esimies:

- käsittelee opiskelijapalautteet (Qpro, Posipro) yhdessä työyksikön henkilöstön kanssa harjoittelujakson päätyttyä
- kehittää opiskelijaohjausta palautteiden pohjalta
- seuraa opiskelijaohjausprossin mittareiden toteutusta yksikössä
- seuraa aktiivisesti ja neljännesvuosittain yksikkönä opiskelijaohjauksen laatua ”Opiskelijapalautteet osavuosikatsauksen” (Qpro, Posipro) avulla
- huolehtii opiskelijan työvuorototeuman arkistoinnista ohjeiden mukaan

Opiskelijaohjaaja:

- Osallistuu opiskelijapalautteiden käsittelyyn
- pyytää palautetta ohjauksesta ja sen toteuttamisesta

4. Laatusuosituksen kehittäminen

Opiskelijaohjausprosessia seurataan, arvioidaan ja kehitetään eri tulos- ja vastuualueilta koostuvan opiskelijatyöryhmän jäsenistön toimesta. Hallintoylihoitaja ja hoitotyön johtoryhmä seuraavat opiskelijaohjausprosessin toteutumista ja tekevät tarvittavia päätöksiä työryhmän työskentelyn pohjalta. Harjoitteluyksiköissä arvioidaan ja kehitetään opiskelijoiden ohjauksen laatua systemaattisesti esim. Cles mittarin saatujen palautteiden pohjalta. Ohjaukseen osallistuvien ohjaustaitoja ja tietoja arvioidaan säännöllisesti kehityskeskusteluissa. Opiskelijaharjoitteluja arvioidaan ja kehitetään yhdessä oppilaitosten yhteistyöstrategian ja siihen liittyvän toimintasuunnitelman perusteella (yhteistyösopimus Kainuun ammattiopiston, Kajaanin ammattikorkeakoulun, Oulun yliopiston aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelun ja Kainuun soten välillä)

Linkit

[Työntekijöiden ja opiskelijoiden ulkoasu asiakas- ja potilastyössä](#)

[Työelämän pelisäännöt - ohjeita opiskelijoille 2021](#)

Lait ja asetukset

- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä (L559/1994)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (L1992/785)
- Terveydenhuoltolaki (L1326/2010)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (L 817/2015)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (L 812/2000)
- Sosiaalihuoltolaki (L 1301/2014)
- Ammattikorkeakoululaki (932/2014)
- Asetus ammattikorkeakoulusta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY, ammattipätevyyden tunnustamisesta
- Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531>
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (673/2017)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170673>

Lähteet

Terveysalan harjoittelujen laatusuositukset ammattikorkeakouluille 2020.

Saatavilla: (<https://amkterveysala.files.wordpress.com/2020/04/laatusuositukset-2020-julkaisu.pdf>)

Julkaisija: Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon
kuntayhtymä
Teksti: Työryhmä

Raisa Ilkko, Kainuun ammattiopisto
Marjo Huovinen-Tervo, Kainuun sote
Tiina Poranen, Kajaanin ammattikorkeakoulu
Tiina Kähkönen, Kainuun sote
Tarja Suomalainen, Kainuun sote
Marja-Liisa Ruokolainen, Kainuun sote
Elki Rutherford, Kainuun sote
Jaana Koivunen, Kainuun sote
Eija Jääskeläinen, Kainuun sote

Esa-Petri Nurmela, Kainuun sote
Jukka Pulkkinen, Kainuun sote
Marja-Liisa Haataja, Kainuun sote
Pääkkönen Marko, Kainuun sote
Virpi Lumpo, Kainuun sote

Valokuvat: Kainuun sote/viestintäyksikkö
Ulkoasu: Marko Lipponen 2021

Kainuun sote